

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
ПО ВЪПРОСИТЕ НА ВЪНШНИТЕ
РАБОТИ
И ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 26.6.2012 г.
JOIN(2012) 19 final

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**Разработване на политика на Европейския съюз по отношение на Арктическият
регион: напредък от 2008 г. насам и следващи стъпки**

{SWD(2012) 182 final}

{SWD(2012) 183 final}

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Разработване на политика на Европейския съюз по отношение на Арктическият регион: напредък от 2008 г. насам и следващи стъпки

Обобщение

С ускоряването на изменението на климата и икономическото развитие в Арктическият регион, Европейският съюз следва да засили своята ангажираност с арктическите партньори за съвместно посрещане на предизвикателствата, свързани с опазването на околната среда и осигуряването едновременно с това на устойчиво развитие за Арктическият регион. Няма друго място, където изменението на климата е толкова видимо, колкото в Арктика, жизненоважна и уязвима част от екологичната и климатичната система на Земята. Морските ледове в Арктика се топят бързо, а това води до самоускоряващо се глобално затопляне¹ и засяга както екосистемите, така и традиционния поминък на коренните народи.

В настоящото съвместно съобщение на Комисията и върховния представител се излагат мотивите за засилване на ангажираността на ЕС по арктическите въпроси. То следва кандидатурата на Европейската комисия от името на ЕС за статут на постоянен наблюдател към Арктическият съвет, подписана от заместник-председателя Аштън и от комисар Даманаки, както и посещението на върховния представител и заместник-председател Аштън в Арктическият регион (Рованиеми, Кируна и Свалбард) през март 2012 г. От 2008 г. насам, когато Комисията прие първото си съобщение относно Арктика, ЕС се утвърди като ключов поддръжник на Арктическият регион. ЕС допринесе за повишаване на осведомеността относно въздействието, което Съюзът оказва върху околната среда на Арктика, и възможността за устойчиво развитие в Арктическият регион в полза както на местното население на Арктика, така и на ЕС.

Скоростта на измененията в Арктика е солидна обосновка за поетите от ЕС ангажименти за опазване на околната среда и за борба срещу изменението на климата. Тя също така изисква увеличаване на инвестициите на ЕС в научните изследвания, свързани с изменението на климата в Арктика, като основа за по-нататъшни действия в световен и регионален план.

- Периодът 2005—2010 г. е бил най-топлият период, регистриран някога в Арктика.
- В следващите 30 до 40 години се очаква в Северния ледовит океан почти да няма лед през лятото.
- Топенето на арктическите глетчери, ледените шапки и ледената покривка на Гренландия е допринесло за над 40 % от покачването на морското равнище в световен план, наблюдавано между 2003 г. и 2008 г.

¹ Топенето на ледовете засилва драматичните последици от изменението на климата в Арктика и по-специално води до по-бързото повишаване на глобалната температура в резултат на по-ниското алbedo.

(Източник: Програма за наблюдение и оценка в Арктика, оценка на въздействието на изменението на климата върху снега, водата, леда и пермафроста в Арктика, 2011 г. (SWIPA))

Променящата се среда в Арктика сега открива възможности за нови транспортни коридори и за използването на природни и минерални ресурси. Въпреки че това развитие ще бъде от полза за регионалната и за световната икономика, то също така ще има отражение върху крехкото равновесие на околната среда на Арктика, ако не бъде внимателно управлявано. Ще бъдат необходими нови технологии и обширна научна база, за да се гарантира, че реализирането на икономическите възможности не е за сметка на прилагането на най-високи стандарти за опазване на околната среда и запазването на уникалната среда на Арктика.

- Според проучване на Геоложкия институт на САЩ (US Geological Survey) от 2009 г. в Арктика се намират 13 % от неоткритите залежи на нефт и 30 % от тези на природен газ.
- Простиращ се от Европа до Азия, Северният морски път може да скъси с около една трета времето, необходимо на товарните кораби да пропътуват от Тихия до Атлантическия океан. Така например пътят между Йокохама и Лондон през Суецкия канал е дълъг 11 447 морски мили, а по Северния морски път би бил около 7 474 морски мили.
- 88 % от общата продукция на желязна руда в ЕС се произвежда в региона на Баренцово море.
- В Арктическият регион живеят около 4 милиона души, от които 10 % са коренно население.

Арктика е регион с все по-голямо стратегическо значение. Той е пример за успешно международно сътрудничество, което допринася за мира и сигурността в региона. Неотдавна сключеният Договор между Кралство Норвегия и Руската федерация относно морските граници и сътрудничеството в Баренцово море и Северния ледовит океан е положителен пример за такова сътрудничество. Сътрудничеството между държавите в Арктическият регион се основава на действащия международен правен ред, а именно Конвенцията на ООН по морско право. Арктическият съвет се утвърждава като водещ регионален орган, в който са представени всички арктически държави, както и коренното население.

Европейският съюз играе важна роля в подкрепа на това успешно сътрудничество и в помощ на преодоляването на предизвикателствата, пред които е изправен регионът. Европейският съюз е най-големият защитник в света на активизирането на международните усилия за борба с изменението на климата посредством разработването на алтернативни източници на енергия, ефективното използване на ресурсите и научните изследвания в областта на изменението на климата. От членуващите в ЕС държави три (а с Исландия и евентуално четири) участват в Арктическият съвет. Освен това Европейският съюз е важно местоназначение за ресурсите и стоките от Арктическият регион. Следователно голяма част от неговите политики и разпоредби имат последици за заинтересованите страни в Арктика. Европейският съюз желае да се ангажират в по-голяма степен с арктическите партньори, за да се запознае по-добре с техните проблеми и за да си сътрудничи с тях при преодоляването на общите предизвикателства.

Елементи на приноса на ЕС за Арктическият регион:

- **Борба с изменението на климата:** ЕС е на път да изпълни своите ангажименти по Протокола от Киото, включил е в своето законодателство ангажимента си да намали емисиите на парникови газове с 20 % и се е ангажирал с дългосрочната цел да намали с 80—95 % своите емисии до 2050 г.
- **Научни изследвания в областта на околната среда в Арктика:** Комисията извърши първа по рода си оценка на настоящото и бъдещото отражение на действията на ЕС върху Арктика, от която стана ясно, че Съюзът има значително въздействие върху екологичните и социално-икономическите аспекти на Арктическият регион.
- **Инвестиране в устойчивото развитие на Севера:** за периода 2007—2013 г. ЕС предоставя над 1,14 млрд. EUR за развитие на икономическия, социалния и екологичния потенциал на арктическите региони на ЕС и съседните райони.
- **Намаляване на бъдещата несигурност и наблюдение на промените в Арктическият регион:** чрез Седмата рамкова програма ЕС е отпуснал средства в размер на около 200 млн. EUR за международна научноизследователска дейност в Арктика.
- **Морски транспорт и морска безопасност:** тъй като почти 90 % от външната търговия на ЕС се осъществява по море, ЕС разполага със значителен опит в областта на морския транспорт, корабостроителството, сателитната навигация, издирването и спасяването, както и развитието на пристанищна инфраструктура.

В настоящото съобщение се прави преглед на приноса на ЕС за Арктическият регион от 2008 г. насам и се определя пътят за бъдещо сътрудничество с партньорите в региона. Като възприема всеобхватен подход към въпросите, свързани с Арктика, това ново съвместно съобщение подчертава необходимостта от последователен, целенасочен подход на ЕС към Арктика, който се основава на силните страни на ЕС и с който се насърчава отговорното развитие, като същевременно се активизират диалогът и сътрудничеството с всички заинтересовани страни в региона.

Комисията и върховният представител предлагат по-нататъшно развитие на политиката на ЕС по отношение на Арктика. ЕС ще:

- подкрепя научните изследвания и ще канализира **знанията** в отговор на предизвикателствата, свързани с околната среда и изменението на климата в Арктика;
- действа **отговорно**, за да даде своя принос за постигането на икономическо развитие на Арктика, основано на устойчиво използване на ресурсите и експертен опит в областта на околната среда;
- засили своята конструктивна **ангажираност** и диалог с арктическите държави, коренното население и други партньори.

В първата част на настоящото съвместно съобщение Комисията и върховният представител предлагат редица градивни елементи за конструктивната ангажираност на ЕС в Арктика за посрещане на предизвикателствата, свързани с устойчивото развитие, и за насърчаване на ефективното управление на екосистемата.

Втората част отговаря на искането на Съвета за последващи действия в отговор на неговите заключения относно въпроси, свързани с Арктическият регион², и Резолюцията на Европейския парламент относно устойчива политика на ЕС за Далечния север³. В нея се подчертава все по-големият спектър от дейности, които ЕС предприема в региона, и се прави преглед на въпросите, включени в съобщението на Комисията относно „Европейският съюз и Арктическият регион“, публикувано през ноември 2008 г.⁴ Допълнителна подробна информация за напредъка, осъществен в областите на политиката, упоменати в настоящото съобщение, може да бъде намерена в два придружаващи документа:

1. Работен документ на службите на Комисията, озаглавен „Описание на дейностите в рамките на разработването на политика на Европейския съюз по отношение на Арктика“;
2. Работен документ на службите на Комисията, озаглавен „Космосът и Арктическият регион“.

Освен това Комисията и върховният представител ще участват в широкообхватен процес на диалог и консултации с арктическите държави, коренното население и други заинтересовани страни. Това ще помогне на ЕС допълнително да усъвършенства своята политика и ще гарантира, че бъдещият принос на ЕС за Арктика се ползва с подкрепата на регионалните участници и съдейства за общите действия на арктическите държави.

Комисията и върховният представител очакват възможността да обсъдят настоящото съобщение със Съвета и Европейския парламент.

Част 1 Посрещане на предизвикателството: следващи стъпки

През 2008 г. Комисията очерта три основни цели на политиката:

- защита и опазване на Арктика в единодействие с населението на региона;
- насърчаване на устойчивото използване на ресурсите;
- международно сътрудничество.

Действията на ЕС от 2008 г. насам доведоха до осезаеми резултати⁵ в областта на опазването на околната среда, научните изследвания и икономическото развитие, а

² Заключения на Съвета относно въпроси, свързани с Арктическият регион, 2985-то заседание на Съвета по външни работи, Брюксел, 8 декември 2009 г.

³ P7_TA (2011)0024, 20 януари 2011 г.

⁴ COM(2008) 763, 20 ноември 2008 г.

⁵ Преглед на основните дейности и резултати е включен във втората част на настоящото съобщение, както и в работния документ на службите, озаглавен „Описание на дейностите в рамките на разработването на политика на Европейския съюз по отношение на Арктика“.

крайъгълен камък на политиката на ЕС за региона продължава да бъде защитата на околната среда в Арктика. Въпреки това, като се има предвид очевидната скорост на промяната в Арктика, време е политиката на ЕС спрямо региона да бъде усъвършенствана, да се възприеме по-широк подход и да се установят връзки с програмата на ЕС за „Европа 2020“, насочена към постигането на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, като същевременно продължи оказването на подкрепа за всички усилия за ефективно управление на уязвимата околна среда на Арктическият регион. Освен това приносът на ЕС следва да е в подкрепа на усилията на арктическите държави и да отчита потребностите на коренното население и местните общности.

Ето защо в този документ се очертават накратко следващите стъпки в тази посока, обобщени с три думи: **знание, отговорност и ангажираност**.

1. ЗНАНИЕ

Изправени сме пред потенциално покачване на глобалната температура, поради което е необходимо солидно научно разбиране на мащаба и скоростта на изменението на климата в Арктика, както и на въздействието, което това оказва върху останалата част на света. Устойчивото развитие в Арктика ще зависи в голяма степен от непрекъснатото наблюдение на отражението, което нарастващата човешка дейност оказва върху крехкото равновесие на околната среда в региона. Ето защо действията на ЕС ще бъдат насочени към знанието: за да натрупаме повече знания за Арктика, като инвестираме в научните изследвания, свързани с Арктика, като осъществяваме наблюдение на региона от космоса, подкрепяме мрежи за информация и наблюдение, и трупаме ноу-хоу и технически експертен опит.

1.1 Развиване на експертни познания и диалог за околната среда и по-добро опазване на арктическата околна среда

ЕС е поел ангажимент за опазване на околната среда в световен план и ще подкрепя всички усилия за гарантиране на ефективното управление на уязвимата околна среда на Арктика.

- ЕС ще работи с други партньори за борба с изменението на климата, за опазване на околната среда на Арктика и за усъвършенстване на научните знания за преодоляване на тези предизвикателства.
- Така например през април 2012 г. Европейската комисия се присъедини към Коалицията за климат и чист въздух с цел намаляване на краткотрайните атмосферни замърсители. Тази инициатива следва да допълни необходимите усилия на ООН за намаляване на емисиите на парникови газове в световен мащаб.
- ЕС поддържа създаването на правно обвързващ световен инструмент, под егидата на Програмата на ООН за околната среда (UNEP), който да обхваща жизнения цикъл на използване на живака, което е от особено значение за Арктическият регион.

1.2 Посрещане на предизвикателствата на утрешния ден с помощта на научноизследователската дейност

С водещата инициатива „Съюз за иновации“⁶ на стратегията „Европа 2020“, както и с „Хоризонт 2020“⁷ — предложената инвестиционна програма за научноизследователска дейност и иновации за периода 2014—2020 г., Комисията пренасочва политиката на ЕС за научни изследвания и иновации към предизвикателствата пред нашето общество. Сред тях са изменението на климата, енергията и недостигът на ресурси, здравето и демографските промени, както и достъпът до питейна вода и продоволствената сигурност. Ще се търсят резултати, които отговарят на целите на политиката, въз основа на които да се взимат икономически и политически решения. Предложеното финансиране за „Хоризонт 2020“ (80 млрд. EUR) представлява съществено увеличение в сравнение с предишните изследователски програми на ЕС и ще позволи на Съюза да даде още по-значим принос за научните изследвания в Арктика. Също така Комисията ще:

- продължи да си взаимодейства с партньори от други части на света, включително с членовете на Арктическият съвет, за намирането на международни решения за предизвикателствата пред обществото, които надхвърлят рамките на Европа;
- засили сътрудничеството с арктическите партньори за разработването на научноизследователски инфраструктури, които трябва да бъдат изградени на международно равнище.

Ето защо ЕС ще търси широко сътрудничество с държавите, които предприемат действия в областта на мултидисциплинарните научни изследвания в Арктика и създаването на научноизследователски инфраструктури. Пренасочването на приоритетите на научноизследователските програми за Арктика ще бъде важен принос за света на знанието и ще увеличи тяхната ефективност и въздействие.

Ще бъде обърнато нужното внимание на социалните и икономическите измерения на предизвикателствата като изменението на климата и промените в околната среда, както и на тяхното отражение върху местното население и икономическата дейност.

1.3 Използване на наличната информация

Обединяването на съществуващите информационни източници е най-добрият начин да се гарантира, че създателите на политики са добре информирани, а развитието на Арктика може да се осъществява по начин, който е отговорен и полезен за арктическите държави и местните общности:

- Вземайки като отправна точка своя анализ от основополагащия доклад „Оценка на екологичния отпечатък на ЕС върху Арктика и неговата политика за региона“⁸, Комисията ще продължи да насърчава обмена на информация с арктическите държави и други заинтересовани страни в подкрепа на разработването на политиките. Това ще включва също така информация от оперативен мониторинг и наблюдение, дистанционно проучване, научни

⁶ COM(2010) 546, 6 октомври 2010 г.

⁷ COM(2011) 808 и съпътстващи предложения COM(2011) 809, COM(2011) 810, COM(2011) 811 и COM(2011) 812, 30 октомври 2011 г.

⁸ <http://arctic-footprint.eu>

изследвания, както и мониторинг, извършван от местната общност, и традиционни познания.

- Комисията ще осъществи подготвително действие, одобрено от бюджетния орган, с бюджет от 1 млн. EUR за стратегическа оценка на въздействието на промените в Арктика. С проекта също така ще се даде отговор на предложението в съобщението от 2008 г. да се проучат възможностите за създаване на Европейски арктически информационен център, като за тази цел се изпита осъществимостта на арктическа информационна платформа, основана на мрежа от водещи арктически изследователски центрове и университети във и извън ЕС.

ЕС ще работи с арктическите държави за укрепване на капацитета за мониторинг и наблюдение, включително с използването на спътници.

- Спътниците в орбита около Земята са основен инструмент за комуникация, навигация и наблюдение в Арктика. Сателитните програми на ЕС вече предоставят значителна подкрепа за хората, които живеят и работят в региона. За това ще спомогне в още по-голяма степен планираното пускане в експлоатация на спътниковата система „Галилео“, както и новите спътници „Sentinel“ в рамките на програмата за Глобален мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС). Благодарение на спътниците „Sentinel“ ще бъде възможно наблюдението на дебелината и площта на морския лед. Освен това те биха могли да допринесат за изпълнението на неотдавнашното споразумение относно сътрудничеството за издирване и спасяване между държавите — членки на Арктическият съвет.
- Понастоящем, в сътрудничество с държавите членки, ЕС разработва платформа за събиране на данни относно състоянието на моретата във и около Европа, както и за картографиране на морското дъно с висока резолюция, като тези инициативи се планират да бъдат осъществени до 2020 г. Картите на морското дъно биха могли да помогнат при установяването на безопасни транспортни маршрути в арктическите води.
- ЕС ще подкрепя инициативата за Обща информационна система за околната среда (SEIS) и ще създаде мрежа, която предоставя онлайн достъп до данни за околната среда; ЕС ще оказва подкрепа и на неотдавна създадената постоянна мрежа за наблюдение на Арктика (SAON), чието предназначение е да укрепи международната ангажираност за поддържане на координирани системи за наблюдение на Арктика и за обмен на данни, които обслужват нуждите на обществото, особено по отношение на въпроси, свързани с околната среда, обществото, здравето, икономиката и културата.

2. ОТГОВОРНОСТ

ЕС е тясно свързан с Арктика, не само в историческо, икономическо и географско отношение, но и като вносител на природни ресурси и чрез по-широката си ангажираност и отговорност за околната среда в световен план. Арктическият регион е източник както на предизвикателства, така и на възможности, които ще имат значително отражение върху живота на бъдещите поколения европейски граждани. Заедно с тези предизвикателства и възможности възниква и отговорност. ЕС вярва в необходимостта от своя отговорен принос за Арктика, както под формата на програми

за финансиране, така и като насърчава безопасното и устойчиво управление и използване на ресурсите в региона.

2.1 Финансиране от ЕС за устойчиво развитие

През последните години програмите на ЕС за регионално финансиране и други програми и споразумения за сътрудничество инвестираха значителни средства в развитието на Арктическият регион. Някои от програмите обхващат не само държави — членки на ЕС, но също така включват и Гренландия, Исландия, Норвегия и Руската федерация.

- Чрез засилване и свързване на различните инициативи за финансиране, с които разполага (Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за морско дело и рибарство и Инструмента за предприсъединителна помощ), ЕС може да окаже положително въздействие върху развитието на Арктика в полза на местните общности и коренното население. В духа на стратегията „Европа 2020“ Комисията е готова да обсъди със съответните държави членки как възможностите за финансиране по многогодишната рамка за периода 2014—2020 г. могат да допринесат за тази цел. От значение ще бъде да се гарантира, че финансираните от ЕС програми са ефективни и достъпни и отговарят на нуждите за развитие на местното население.
- Като най-голям източник на средства ЕС е поел ангажимент по отношение на Фонда за подпомагане на партньорството в сферата на околната среда в рамките на Северното измерение (NDEP), който предоставя безвъзмездни средства за проекти в региона на Баренцово море в Арктика за действия, свързани с опазването на околната среда и почистването от радиоактивни отпадъци. Продължава работата и по проекта, свързан с общински услуги за водоснабдяване и отпадъчни води в Архангелск (безвъзмездна помощ в размер на 8,2 млн. EUR). Благодарение на проекта ще се намали прякото изхвърляне на отпадъчни води и ще се подобри енергийната ефективност.
- Географският обхват и приоритетите на бъдещите външни действия и програмите за регионално и трансгранично сътрудничество (напр. Програмата за Северната периферия) могат да бъдат разширени, така че да дадат възможност за по-широко сътрудничество около полюса и да гарантират максимален резултат от приноса на ЕС за развитието на целия Арктически регион.

2.2 Насърчаване на устойчивото управление и използване на ресурсите

Арктическите държави и ЕС имат общ интерес да гарантират, че природните ресурси на Арктика, били те на сушата, в морето или на или под морското дъно, се използват по устойчив начин, който не излага на рискове околната среда и носи ползи на местните общности.

- С оглед на активизирането на дейностите за добив на нефт и газ в Арктическият регион ЕС ще работи с арктическите партньори и частния сектор за разработването на екологосъобразни технологии с нисък риск, които добивната

индустрия може да използва. Така например ключови партньори в проекти по 7PM като ProMine⁹ и I²Mine¹⁰ са скандинавски минни компании, както и университети и учени. На 27 октомври 2011 г. Комисията представи предложение за Регламент относно безопасността на дейностите по търсене, проучване и добив на нефт и газ в морски райони¹¹.

- Предложението на Комисията за засилено партньорство между ЕС и Гренландия предвижда също възможността за сътрудничество по отношение на опазването на околната среда на Гренландия, като в същото време се осигурява развитие и разнообразяване на нейната икономика. Партньорството ще даде възможност и за засилен диалог относно природните ресурси с оглед обмен на ноу-хау и опит. В рамките на партньорството между ЕС и Гренландия на 13 юни бе подписано писмо за намерения относно сътрудничеството в областта на минералните ресурси.
- Корабоплаването в Арктика също следва да бъде развивано по устойчив начин. Въпреки че понастоящем не съществува непосредствена перспектива за целогодишно плаване през Арктическите води, ЕС е готов да подпомага развитието на устойчиво корабоплаване, например по Северния морски път. В това отношение важни съображения са безопасността и въздействието върху околната среда. Комисията и държавите членки внимателно следят развитието на морския транспорт в района на Арктика, включително трафика и честотата на търговските и пътническите плавателни съдове по Северния морски път, Северозападния коридор или в арктическите води като цяло, както и всички практики или изисквания на крайбрежните държави, които имат отражение върху международното корабоплаване. Посредством Комисията и държавите членки ЕС поддържа разработването на задължителен „полярен кодекс“ от Международната морска организация (ИМО). След като стане оперативна от 2014 г. нататък, сателитната система „Галилео“ за глобално определяне на местоположението и радионавигация, заедно с други подобни системи, също ще допринася за по-голямата безопасност и капацитет за издирване и спасяване (SAR) в Арктика.
- Тъй като морските произшествия могат да причинят значителни щети на околната среда, Комисията, с помощта на Европейската агенция за морска безопасност, подкрепя работата на Арктическият съвет за готовност, предотвратяване и ответни мерки при извънредни ситуации и проследява препоръките относно морската безопасност от „Оценката на корабоплаването в Арктика“ от 2009 г.
- Като основен потребител и вносител на енергия и суровини и доставчик на технологии за тях ЕС се интересува от развитието на политиката за ресурсите в арктическите държави. ЕС ще се стреми към изграждането на стабилни и дългосрочни партньорства с доставчиците, като например Канада, Норвегия, Руската федерация, САЩ и други имащи отношение партньори. Като приоритет, в обхвата на външния стълб на Стратегията за суровините¹²,

⁹ <http://promine.gtk.fi/>

¹⁰ <http://www.i2mine.eu/>

¹¹ COM(2011) 688, 27 октомври 2011 г.

¹² COM(2011) 25, 2 февруари 2011 г.

Европейският съюз активно ще води дипломация в сферата на суровините с арктическите държави, с оглед да осигури достъп до суровини, по-специално чрез стратегически партньорства и политически диалог. Освен това устойчивото управление на ресурсите ще предостави значим принос за социалното и икономическото развитие например на региона на Баренцово море.

- Една трета от количеството риба, уловено в Арктика, се продава на европейския пазар. Според проучвания тези цифри могат да нараснат, тъй като рибните запаси могат да се преместят на север поради затоплянето на моретата. ЕС е решен да осигури добро сътрудничество с арктическите държави в сферата на устойчивото управление на морските биологични ресурси. ЕС подкрепя използването на арктическите рибни ресурси по устойчив начин въз основа на солидни научни становища, като в същото време се зачитат правата на местните крайбрежни общности. Така ЕС продължава да се застъпва за прилагането на подход на предпазливост по отношение на управлението на рибарството, съгласно който, преди използването на каквито и да било нови възможности за риболов, следва да бъде създадена регулаторна рамка за опазване и управление на рибните запаси за онези части от арктическото открито море, които все още не са обхванати от международен режим за опазване и управление. Комисията повдигна въпроса за необходимостта от съвместно управление на рибните запаси в открито море на срещите в рамките на Северноатлантическата конференция на министрите на риболова. За тази цел по принцип може да се разшири географският обхват на Регионалните организации за управление на рибарството.
- Що се отнася до лова на тюлени преди края на 2012 г. Комисията ще докладва за прилагането на Регламент (ЕО) № 1007/2009 в държавите — членки на ЕС, включително относно прилагането на изключението, което допуска търговия с тюленови продукти от ловна дейност, извършвана от инуитски и други коренни общности, които допринасят за тяхното препитание. ЕС ще се съобрази с резултата от текущите процедури във връзка с този регламент в рамките на СТО и пред Съда на ЕС.
- ЕС допълнително ще проучи възможностите за новаторски икономически дейности като по-нататъшното развитие на устойчив туризъм, включително екотуризъм, и секторите на възобновяемата енергия. Арктическият туризъм, особено с пътнически круизни кораби, се увеличава. Комисията подкрепя и взема участие в прегледите и обсъжданията, които се провеждат в рамките на ИМО, Арктическият съвет и други форуми, във връзка със засилването на безопасността на пътническите круизни кораби в Арктика, особено в райони с ограничен капацитет за издирване и спасяване. Регионалните, трансграничните и транснационалните програми на ЕС за арктическите региони на ЕС подкрепят редица проекти, в рамките на които се разработват нови подходи към туризма в Арктика¹³, като например проекта „Пътеводител за Северната периферия“¹⁴, с който се разработват новаторски информационни услуги за туристите.

¹³ <http://www.interregnord.com/en/projects/north/1-trade-and-industry-development.aspx>

¹⁴ <http://www.northernperiphery.eu/en/projects/show/&tid=82>

3. АНГАЖИРАНОСТ

ЕС възнамерява да подобри разработването на своята политика за Арктика в тясно сътрудничество със своите държави членки, с петте арктически държави, които не са членки на ЕС, както и с местното население, включително коренните народи. Арктическите държави играят първостепенна роля в региона — както поотделно, така и в рамките на регионалните органи. ЕС осъзнава, че спрямо Северния ледовит океан се прилага обширна правна рамка, в това число Конвенцията на ООН по морско право (UNCLOS) и други международни инструменти¹⁵, и счита UNCLOS за основен инструмент за управлението на Северния ледовит океан. Съюзът също така отбелязва забележителното международно сътрудничество, което вече се осъществява между арктическите държави и в рамките на различните регионални форуми в Арктика. Поддържането на добро международно сътрудничество в Арктическият регион и подкрепата за стабилността на региона е основен интерес за Европейския съюз.

ЕС смята Арктическият съвет за основния форум за международно сътрудничество в региона. Службите на Комисията, Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) и агенции на ЕС участват като наблюдатели на ad hoc основа в срещи на Арктическият съвет и са активно ангажирани в негови работни групи. На 1 декември 2008 г. Комисията представи кандидатурата си от името на ЕС за постоянен наблюдател към Арктическият съвет. Тъй като през май 2011 г. бяха приети критерии за допускане на наблюдатели, с писмо от декември 2011 г., съвместно подписано от заместник-председателя Аштън и комисар Даманаки, Комисията изпрати актуализирана информация на председателя на Арктическият съвет — шведския министър на външните работи Карл Билд. Статутът на наблюдател, така, както е определен от Арктическият съвет, ще позволи на ЕС да засили сътрудничеството и да допринесе към работата на Съвета. Той ще позволи на Европейския съюз да разбере по-добре опасенията на арктическите партньори, което ще бъде от значение при изработването на вътрешните политики на ЕС. Статутът на наблюдател ще допълни ангажираността на ЕС в рамките на Евро-Арктическият съвет за региона на Баренцово море и Северното измерение. Ангажираността на ЕС ще включва следното:

- ЕС ще се стреми към засилване на сътрудничеството по арктическите въпроси в двустранния си диалог с всички арктически партньори — Канада, Исландия, Норвегия, Руската федерация и САЩ.
- Ангажираността на ЕС по въпросите, свързани с Арктика, ще бъде допълнително засилена с бъдещото членство на Исландия в ЕС (Исландия кандидатства за членство в ЕС през юни 2009 г.), като това ще допринесе за преодоляването на общите опасения. Текущите преговори за присъединяване осигуряват допълнителна рамка за обсъждане на някои политики, свързани с Арктика.
- Отношенията на ЕС с Гренландия се определят от Решението за откъсване на асоцииране и всеобхватното партньорство между ЕС и Гренландия. На 7 декември 2011 г. Комисията представи законодателно предложение за

¹⁵ Обстоен преглед на съответните инструменти се съдържа в докладите, изработени в рамките на „Arctic TRANSFORM“ <www.arctic-transform.eu> и „Оценка на екологичния отпечатък на ЕС върху Арктика и неговата политика за региона“ (‘EU Arctic Footprint and Policy Assessment’) <http://arctic-footprint.eu/sites/default/files/AFFPA_Final_Report.pdf>.

подновяване на партньорството за периода 2014—2020 г.¹⁶ Като част от бъдещото партньорство Комисията предложи засилен диалог по въпроси, свързани с Арктика, което не само ще спомогне за по-доброто познаване от страна на ЕС на отдалечените арктически общества, но и ще даде възможност за обмен на ценно ноу-хоу по въпроси от взаимен интерес.

- Изключително важно е да се отчитат възгледите на жителите на Арктика по въпросите, свързани с икономическото развитие. ЕС ще потърси подходящи начини да се гарантира, че представителите на коренните народи в Арктика са информирани относно политиките на ЕС, които ги засягат, че тяхното мнение по тези политики е потърсено, както и че те разполагат с подходящи платформи, за да изразят своите специфични опасения пред институциите и обществеността на ЕС. За тази цел Комисията и ЕСВД ще активизират усилията си за провеждането на редовен диалог с коренните народи.
- ЕС ще продължи да работи в съответните международни рамки по въпроси, свързани с Арктика, като например биологичното разнообразие, управлението, съобразено с екосистемата, устойчивите органични замърсители, защитените морски зони, международното корабоплаване, стандартите за екологична и морска безопасност. Тази работа следва да се основава на действащото международно право, международните конвенции и споразумения, и да се осъществява в сътрудничество с международни организации като ООН, Арктическият съвет и Международната морска организация. Освен това ЕС ще разгледа начини, чрез които да подкрепя ефективното изпълнение на споразуменията, приети от Арктическият съвет.
- Комисията ще продължи да си сътрудничи с международни партньори за докладване и оценка на състоянието на морската среда. Тя също така ще продължи да насърчава използването на стратегически оценки на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст в съответствие с Конвенцията от Еспоо¹⁷. Така например Комисията продължава своя диалог относно Конвенцията от Еспоо с Руската федерация, която през юли 2011 г. стартира вътрешни процедури за ратифициране на тази конвенция. Освен това в рамките на партньорството за модернизация между ЕС и Русия се активизира сътрудничеството по наблюдение на околната среда.
- По отношение на управлението на екосистемите, ЕС ще продължи да работи чрез конвенциите от Осло и Париж за защита на морската среда на Североизточния Атлантически океан (OSPAR) за установяването на мрежа от морски защитени територии в Арктика, както и за определянето на пригодността на съществуващите мерки за управление на дейностите за добив на нефт и газ в екстремни климатични условия, предвид тяхното потенциално въздействие върху околната среда. Комисията и агенциите на ЕС също допринасят за работата по този въпрос заедно с работната група на Арктическият съвет за опазване на арктическата морска среда. В същото време ЕС продължава да отстоява в рамките на компетентните органи на ООН

¹⁶ СОМ (2011)846, 7 декември 2011 г.

¹⁷ Конвенцията от Еспоо за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст е конвенция на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН), подписана в Еспоо, Финландия през 1991 г. и влязла в сила през 1997 г.

мнението, че биологичното разнообразие в районите извън обсега на националните юрисдикции трябва да бъде защитено, евентуално в рамките на UNCLOS.

- ЕС също така ще активизира своите дейности за сътрудничество с неправителствените организации в Арктика. Освен това Комисията засили диалога със заинтересованите страни относно политиката в областта на околната среда. През юли 2011 г. бе даден старт на проект за установяването на диалог между неправителствени организации по въпросите на околната среда в Арктика. През януари 2012 г. бе организиран за първи път форум на НПО, като целта е този форум да провежда две срещи годишно.

Част 2 Обобщение на приноса на ЕС за Арктическият регион от 2008 г. насам

В отговор на заключенията на Съвета от декември 2009 г. в настоящата втора част на съвместното съобщение се подчертава все по-големият спектър от дейности, които ЕС вече предприема в региона, и се прави преглед на въпросите, включени в съобщението на Комисията относно „Европейският съюз и Арктическият регион“, публикувано през ноември 2008 г. ЕС следва да допринася във все по-голяма степен за преодоляване на предизвикателството да се опазва ефективно околната среда и едновременно с това да се развива по устойчив начин икономическият потенциал на Арктика. Тази ангажираност е видна от широк кръг дейности в Арктическият регион, които се съсредоточават върху въпроси като изменението на климата, влошаването на състоянието на околната среда, устойчивото управление и използване на енергията, суровините и рибните ресурси, както и нови икономически дейности като туризъм и нови транспортни морски маршрути. Подчертава се значението на диалога с арктическите държави и с коренното население в региона.

1. ЗАЩИТА И ОПАЗВАНЕ НА АРКТИКА В ЕДИНОДЕЙСТВИЕ С НАСЕЛЕНИЕТО НА РЕГИОНА

Изменение на климата и околна среда

Отбелязва се напредък в постигането на необходимото намаляване в световен план на емисиите на парникови газове (ПГ) от всички основни източници. ЕС е на път да изпълни своите ангажименти по Протокола от Киото във връзка с изменението на климата и включи в своето законодателство ангажимента си за намаляване на емисиите на парникови газове с 20 %. Комисията публикува „Пътна карта за постигане до 2050 г. на конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност“¹⁸. Друг елемент са действията на ЕС в областта на главните базови технологии, по-специално приносът на високите технологии за чисто производство на енергия. Взети заедно, тези мерки ще имат голямо въздействие за намаляване на замърсяването на Арктика вследствие на изменението на климата. Освен това ЕС помогна за създаването през декември 2011 г. на Платформата от Дърбан за засилени действия¹⁹, като призова за договарянето до 2015 г. на нов всеобхватен правен инструмент. ЕС също така продължава да играе

¹⁸ COM (2011)112, 8 март 2011 г.

¹⁹ Рамкова конвенция на Организацията на обединените нации за изменение на климата (17-та конференция на страните по Конвенцията, Дърбан).

водеща роля в международните усилия за намаляване на замърсяването на околната среда от устойчиви органични замърсители, както посредством Стокхолмската конвенция, така и посредством Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния на Икономическата комисия за Европа на Обединените нации.

През януари 2011 г. бе публикуван докладът „Оценка на екологичния отпечатък на ЕС върху Арктика и неговата политика за региона“²⁰. В доклада се прави преглед на въздействието, което ЕС може да окаже в периода до 2030 г. в девет области, включително биологичното разнообразие, транспорта, енергетиката, рибарството и изменението на климата. Други изследователски проекти, за които са предвидени средства от ЕС (например CLEAR и ArcRisk), са насочени към попълване на критични пропуски в познанията за въздействието на трансграничното замърсяване върху здравето на населението в Арктическият регион. ЕС също така насърчава използването на оценки на въздействието в съответствие с Конвенцията от Еспоо за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст и Протокола за стратегическа екологична оценка към нея. Комисията продължава своя диалог относно Конвенцията от Еспоо с Руската федерация, която през юли 2011 г. стартира вътрешни процедури за ратифициране на тази конвенция. Освен това се активизира сътрудничеството по наблюдение на околната среда като един от приоритетите по партньорството за модернизация между ЕС и Русия. Европейската агенция за околната среда (ЕАОС) постигна съгласие с руските си партньори по редица инициативи за съвместно наблюдение на околната среда, по-специално в региона на Арктика, включително създаването на система за събиране и обмен на данни за замърсяването на водата и въздуха, пренасянето на дълги разстояния на замърсители и подобряване на управлението на отпадъци и опасни химични вещества.

През 2008 г. съответните държави подписаха споразумение относно предотвратяване и отговор на извънредни ситуации в региона на Баренцово море, договорено в рамките на Евро-Арктическият съвет за региона на Баренцово море (Barents Euro-Arctic Council – BEAC), като споразумението беше ратифицирано от страните.

Подкрепа за коренното и местното население

ЕС участва активно в работата, свързана с приемането на Декларацията на ООН за правата на коренното население. ЕС се стреми да включи въпросите за правата на човека и тези, свързани с коренното население, във всички аспекти на своята вътрешна и външна политика, в това число в своите политически диалози с трети държави и в рамките на регионални и многостранни организации. Освен това ЕС предоставя финансова подкрепа на организациите на гражданското общество, работещи по въпроси, свързани с коренното население, по-специално чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ).

Комисията започна редовен диалог с общностите на коренното население на Арктика. На 9 март 2010 г. Комисията бе домакин на семинар на тема „Арктическият диалог“²¹. Инициативата бе радушно приета от участниците, които подчертаха важността на това представители на коренното население да участват в процеса на вземане на решения. Комисията отново се среща с представители на коренното население на Арктика в Тромсьо, Норвегия, през януари 2011 г. ЕАОС също покани групи от коренното

²⁰ <http://arctic-footprint.eu>

²¹ <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/content/1831>

население на Арктика за участие в семинар, проведен през юни 2011 г., за да обсъдят използването на ненаучни, местни и традиционни знания при наблюдението на арктическата околна среда и при оценяването на тенденциите и промените, които засягат населението на Арктика.

Чрез различни инициативи ЕС предоставя финансиране в значителен размер на групи от коренното и местното население. За периода 2007—2013 г. за програмите за финансиране са заделени средства в размер на 1,14 млрд. EUR или 1,98 млрд. EUR ако се включи съфинансирането от страна на държавите членки:

- В рамките на трансграничната подпрограма „Sápmi“ на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) за периода 2007—2013 г. бяха заделени 4,3 млн. EUR за подкрепа на населението саами в развитието на неговия културен живот и промишленост по устойчив начин²². Освен това, Програма „Север“ по „INTERREG IVA“²³, от която „Sápmi“ е съставна част, с финансиране от ЕС в размер на 34 млн. EUR от общо 57 млн. EUR, има за цел повишаване на привлекателността и конкурентоспособността на най-северните региони на Финландия, Швеция и Норвегия.
- Сходни са целите на програма „Botnia-Atlantica“²⁴ в северните региони на Финландия, Швеция и Норвегия (финансиране от ЕС в размер на 34,4 млн. EUR от общо 60,9 млн. EUR) и програма „Interreg IVA“ за Швеция-Норвегия²⁵ (финансиране от ЕС в размер на 37 млн. EUR от общо 68 млн. EUR).
- Програмата за Северната периферия²⁶, в която участват Ирландия, Финландия, Швеция и Обединеното кралство, както и Фарьорските острови, Гренландия, Исландия и Норвегия (с възможното участие на Руската федерация и Канада), има бюджет в размер на 59 млн. EUR, от които финансирането от ЕС възлиза на 35 млн. EUR. Програмата има за цел да помогне на отдалечените общности в Северна Европа да развият своя икономически, социален и екологичен потенциал.
- Транснационалната Програма за региона на Балтийско море²⁷ (с общ бюджет от 278 млн. EUR, от които 217 млн. EUR финансиране от ЕС), финансира „Зеления логистичен коридор“ в Ботния, с който да се свърже северната част на Скандинавския полуостров и регионът на Баренцово море с крайните пазари в региона на Балтийско море и централна Европа.
- В периода 2007—2013 г. ЕФРР инвестира 243 млн. EUR в програмата за Северна Швеция и 177 млн. EUR в програмата за централния район на Северна

²² Общо финансиране в размер на 6,7 млн. EUR. <http://www.interregnord.com/en/projects/sapmi/4-sapmi-borderless-development.aspx>

²³ <http://www.interregnord.com/en/projects.aspx>

²⁴ <http://www.botnia-atlantica.eu>

²⁵ <http://www.interreg-sverige-norge.com/>

²⁶ <http://www.northernperiphery.eu/en/projects/main/>

²⁷ http://eu.baltic.net/Project_Database.5308.html?&&contentid=70&contentaction=single

Швеция за засилване на конкурентоспособността на тези региони²⁸. Въпросите, свързани с населението саами, са включени в различните приоритетни области.

- Програмата по ЕФРР за Северна Финландия²⁹ работи с общ бюджет от 1,1 млрд. EUR, от които 311,3 млн. EUR — от бюджета на ЕС. Приоритетите на програмата включват мерки, които са специално предназначени за населението саами и подкрепят предприемачеството и бизнеса, основани на културата саами.
- Програма „Kolarctic“³⁰ е една от 13-те програми за трансгранично сътрудничество, които понастоящем се съфинансират по линия на Европейския инструмент за съседство и партньорство и ЕФРР. Бюджетът на програмата за периода 2007—2013 г. възлиза на 70,48 млн. EUR, от които 28,24 млн. EUR се предоставят от ЕС. В програмата участват северните региони на Финландия, Швеция, Норвегия и Руската федерация.
- За субарктичeskата част на региона на Баренцово море действа друга програма за трансгранично сътрудничество — програмата „Karelia“³¹ с общ бюджет от 46,5 млн. EUR, от които приблизително 23,2 млн. EUR са от бюджета на ЕС, а останалите средства се състоят от вноски на държавите членки и на Руската федерация.

В рамките на Партньорството на Северното измерение по здравеопазване и социална сигурност (NDPHS) е разработен план за работа, насочен към подобряване на психичното здраве, предотвратяване на наркоманиите и насърчаване на детското развитие, както и опазването на здравето на коренното население. Планът за работа следва да бъде изпълнен до 2013 г.

Що се отнася до лова на тюлени, преди приемането на Регламента на ЕС относно търговията с тюленови продукти (Регламент (ЕО) № 1007/2009) бе проведено широка обществена консултация³², в това число и с коренното население. Инуитската общност оспорва законодателството. През септември 2011 г. Съдът на Европейския съюз отхвърли жалба на основание на недопустимост³³; в ход е второ дело. По искане на Канада и Норвегия беше създадена и работна група на Световната търговска организация за преразглеждане на забраната.

Научни изследвания, наблюдение и оценки

Заедно ЕС и неговите държави членки имат водещ принос за научните изследвания в Арктика през последните десет години. За научни изследвания в Арктика са заделени средства на ЕС в размер на около 200 млн. EUR. ЕС насърчава научните изследвания, съсредоточени върху устойчивото развитие и промените в околната среда в световен план, насочени към по-задълбочено разбиране на тяхната взаимовръзка с естествените процеси, които засягат Арктика, като особен акцент се поставя върху изменението на

²⁸ <http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/euprogram/programomraden/ovrenorrland> и <http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/euprogram/programomraden/mellerstanorrland>

²⁹ http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/finland/fi1a_en.htm?4

³⁰ <http://www.kolarcticenpi.info/ourprojects>

³¹ <http://www.kareliaenpi.eu/en>

³² http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/seal_hunting.htm

³³ Определение на Общия съд, 6 септември 2011 г., дело T-18/10.

климата и във все по-голяма степен - върху неговото въздействие върху местните общности и икономическата дейност.

В рамките на дванадесет проекта, стартирани през 2008 г. по Седмата рамкова програма на ЕС за научни изследвания (7РП), се работи за премахване на пропуските в посочените по-горе сфери и за засилване на наблюдението в дългосрочен план и повишаване наличието на данни за естествените процеси и тези, предизвикани от човешката дейност, в Арктика. Други осем проекта оказват подкрепа за създаването на нови водещи изследователски мрежи и инфраструктури в Европа, като същевременно укрепват съществуващите такива. Научноизследователските програми на ЕС са тясно свързани с всички арктически държави. Фарьорските острови, Норвегия и Исландия официално участват в дейности по 7РП и в рамките на този инструмент разполагат с равностойни права като държавите членки. Освен това ЕС е сключил споразумения за научно и технологично сътрудничество с Канада, Руската федерация и САЩ, които обхващат научноизследователски програми в областта на околната среда, здравеопазването, рибарството, транспорта, енергията и Космоса. Партньори от тези страни редовно участват в дейности по 7РП.

ЕС и проектите, подпомагани по 7РП, допринасят активно за международните усилия за насърчаване на полярните научни изследвания и за съгласуване на международните програми за научноизследователска дейност. Примерите за това включват Международната полярна година 2007—2009 г.

По отношение на засилването на капацитета за наблюдение и надзор ЕС подкрепя инициативата за Обща информационна система за околната среда (SEIS), която има за цел да осъвремени съществуващите системи за докладване и да създаде мрежа, която предоставя онлайн достъп до данни. По този начин ще се подобрят качеството и своевременният достъп до информация за арктическата околна среда, което с времето ще доведе до по-добър процес на вземане на решения, основани на знание. Освен това ЕС подкрепя други програми и инициативи от значение за Арктическият регион, като например Глобалния мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС), Групата за наблюдение на Земята (GEO) и Глобалната система от системи за наблюдение на Земята (GEOSS). ЕАОС също така участва активно в създаването на постоянна мрежа за наблюдение на Арктика.

2. НАСЪРЧАВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ

Въглеродороди и суровини

Тъй като достъпът до суровини е важен елемент в стремежа на ЕС за преминаване към високотехнологична икономика с висока добавена стойност, Комисията прие съобщение относно „Посрещане на предизвикателствата, свързани със стоковите пазари и суровините“, с което бе утвърден тристранният подход за постигане на устойчиво снабдяване със суровини: снабдяване от световните пазари (външен аспект), устойчиво снабдяване от източници в ЕС и рециклиране и ефективно използване на ресурсите.

Освен това неотдавна Комисията прие и съобщение, озаглавено „Енергийната политика на ЕС: ангажиране с партньори извън нашите граници“³⁴, в което се излага цялостна стратегия за външните отношения на ЕС в областта на енергетиката чрез подобряване на прозрачността на енергийните споразумения с трети държави, засилване на координацията между държавите членки и създаването на енергийни партньорства с ключови държави.

Транспорт

Ключова цел на политиката на ЕС продължава да бъде пълното съответствие с международното право и принципите, определени в Конвенцията на ООН по морско право (UNCLOS), включително принципите за свободно корабоплаване и правото на мирно преминаване³⁵. През април 2010 г. бе завършено проучване на тема „Правни аспекти на корабоплаването в Арктика“³⁶.

Благодарение на разработването на трансевропейските мрежи, които обхващат също и Далечния север на Европа, се полагат усилия за създаване на мултимодални трансевропейски връзки. Те са от пряка полза за Арктика. Освен това Меморандумът за разбирателство относно партньорството на Северното измерение за транспорт и логистика (NDPTL) сега навлиза в оперативната си фаза, като се пристъпва към установяване (за бъдещо одобрение от партньорите) на инфраструктурна мрежа и възможни приоритети за проекти, свързани с транспорта.

3. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Развиващата се политика на ЕС спрямо Арктика има за цел да установи последователен и всеобхватен подход по въпросите, по които Арктическият регион оказва въздействие върху ЕС и обратно. Тя се основава на съществуващото международно право (по-специално UNCLOS) и сътрудничеството с международни органи като Арктическият съвет и ИМО, както и с арктическите държави, автономните територии, коренното и местното население и другите заинтересовани страни.

От 2008 г. насам ЕС значително увеличи участието си в арктическото сътрудничество, предимно посредством ангажираността си с Арктическият съвет и неговите членове. Арктическият съвет продължава да бъде най-важният форум за международно сътрудничество в региона и неговото неотдавнашно споразумение относно сътрудничеството за издирване и спасяване по въздух и вода в Арктика е важен показател за неговото развитие.

Регионалното сътрудничество се осъществява също така и чрез Евро-Арктическият съвет за региона на Баренцово море, в който членува Комисията, и Северното измерение, което е обща политика на ЕС, Исландия, Норвегия и Руската федерация. На министерско заседание през 2010 г. на ръководната група на Северното измерение бе възложено „да разгледа начини за доразвиване на арктическата насока на сътрудничество в рамките на Северното измерение, без да се дублира работата в рамките на мандата на Арктическият съвет или на Евро-Арктическият съвет за региона на

³⁴ COM(2011) 539, 7 септември 2011 г.

³⁵ В заключенията на Съвета е включено и транзитното преминаване.

³⁶ <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/content/2396>

Баренцово море“. Министрите отбелязаха необходимостта да се разгледат начините за привличане на коренното население към обсъжданията. Ръководната група покани представители на коренното население да участват в нейни заседания и поиска в рамките на партньорствата и инициативите по Северното измерение да се разгледат допълнителни мерки по отношение на Арктика.

Сътрудничеството се осъществява и на двустранна основа с арктическите държави. Арктическото сътрудничество редовно е включвано в дневния ред на двустранните срещи с арктическите държави, включително Канада, Руската федерация и САЩ — стратегически партньори за ЕС. Посещенията на върховния представител и заместник-председател на Комисията Аштън и на комисар Даманаки в арктическите зони на Финландия, Швеция, Норвегия, включително Свалбард, и Гренландия подчертаха значението на региона и предоставиха възможност за пряка оценка на промените, както и възможност за обсъждане на предизвикателствата с местното население, с представители на саами и на инуитските общности, както и експерти по арктически въпроси.

Освен това делегациите на ЕС в арктическите държави имат значителна роля в предоставянето на информация на правителствата и обществеността относно съответната политика на ЕС, както и в информирането на ЕС относно значими национални дейности, свързани с Арктика, в арктическите държави.

Настоящото партньорство с Гренландия дава възможност за политически диалог в области от взаимен интерес, които надхвърлят целевата финансова помощ, като например научни изследвания, суровини и енергия. През периода 2007—2013 г. Гренландия ще получава финансова помощ от ЕС в размер на 25 млн. EUR годишно по цени от 2006 г. Целевият сектор за финансово сътрудничество през този период е образованието, като Гренландия и Дания изразиха интерес то да остане основният сектор и през следващия финансов период (2014—2020 г.). Партньорството ЕС—Гренландия допълва Споразумението ЕС—Гренландия за партньорство в областта на рибарството и определя финансовите средства от ЕС за развитие, които не са заделени за рибарство. Тъй като действието на настоящия протокол към Споразумението за партньорство в областта на рибарството изтича в края на 2012 г., през февруари 2012 г. бе парафиран нов тригодишен протокол. Съгласно условията на новия протокол ЕС ежегодно ще предоставя на Гренландия финансова подкрепа, включително секторна подкрепа, в максимален размер от 17,8 млн. EUR. През 2010 г. ЕАОС и Гренландия подписаха споразумение за сътрудничество с цел подпомагане на устойчивото развитие и за опазване и подобряване на околната среда чрез целева, подходяща и надеждна информация за създателите на политики в Гренландия и Европа. През януари 2012 г. ЕАОС и Министерството на здравеопазването на Гренландия подписаха споразумение за сътрудничество, обхващащо въпроси по околната среда и здравеопазването.